

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
о стању спољне задужености Босне и Херцеговине
са 31.12.2006.године

Сарајево, март 2007. године

САДРЖАЈ

Увод.....	страница 3
Спољна задуженост Босне и Херцеговине.....	страница 3
- Ставе спољне задужености на дан 31.12.2006. године.....	страница 3
- Уговорени кредити током 2006. године.....	страница 4
- Имплементација кредита током 2006. године (генерални осврт).....	страница 4
- Плаћене обавезе по основу спољног дуга 2006. године.....	страница 5
Задуженост према кредиторима.....	страница 6
Задуженост у односу на период настанка обавезе.....	страница 7
Задуженост Босне и Херцеговине кроз период.....	страница 8
Задуженост по секторима/намјени кориштења кредита.....	страница 8
Кредитни услови.....	страница 9
Кредитна структура по валутама.....	страница 10
Пројекција обавеза по доспијећу.....	страница 11
Макроекономски показатељи–Индикатори одрживости спољног дуга БиХ..	
	страница 12
- Макроекономски показатељи кроз период.....	страница 12
- Индикатори одрживости спољног дуга, ограничења ликвидности кроз период..	
	страница 12
Показатељи задужености БиХ са другим земљама.....	страница 13
Закључак.....	страница 13
○ Реализација закључака из Информације од 31.12.2005. године.....	страница 14
Прилози уз Информацију.....	страница 16
○ Табела А - Кредитна структура по кредиторима и валутама	страница 17
Образац С1- Сумирана појединачна кредитна задужења БиХ	
○ Табела Б - Кредитни услови.....	страница 18
○ Табела Ц- Кредитни услови - Паришки Клуб.....	страница 19
○ Директна задужења ентитета.....	страница 20
Образац С1- Сумирана појединачна кредитна задужења ФБиХ	
Образац С1- Сумирана појединачна кредитна задужења РС	

Увод

У складу са Законским одредбама, а које се односе на извјештавање, Информација презентује спољну задуженост Босне и Херцеговине исказану на дан 31.12.2006.године, а на основу података којима располаже Министарство финансија и трезора БиХ.

Спољна задуженост се, између осталог, посматра са становишта периода настанка обавеза, по кредиторима, валутној структури, намјени кориштења кредита, те се даје и пројекција отплате по основу спољног дуга у наредном периоду.

Када је у питању оцјена степена задужености, односно одрживости дуга БиХ, иста се ограничава на оцјену спољне задужености по кредитима за које је Босна и Херцеговина преузела обавезу отплате дуга (унутрашњи дуг је још увијек у фази консолидације).

➤ Спољна задуженост Босне и Херцеговине

Стање спољне задужености Босне и Херцеговине на дан 31.12.2006. године износи **КМ 3.979.402.901**, као резултат умањења укупно уговорених кредита за укупно неангажоване суме и отплаћене главнице.

Алокација¹ предметног задужења на носиоце обавеза садржана је Табелама 1 и 2.

(у КМ на дан 31.12.2006.год.) Табела 1

	Уговорено	Ангажовано	Неангажовано	Отпл.главнице	Стање дуга
Босна и Херцеговина	6.700.532.521	4.849.455.810	1.851.076.710	870.052.909	3.979.402.901
алоцирано на Федерацију БиХ	4.215.805.192	3.089.241.187	1.126.564.004	540.010.721	2.549.230.466
алоцирано на Републику Српску	2.483.553.831	1.759.446.217	724.107.614	330.042.188	1.429.404.029
алоцирано на Дистрикт Брчко	1.173.498	768.406	405.092	0	768.406

(у КМ на дан 31.12.2006.год.) Табела 2

Статије спољне задужености Босне и Херцеговине са 31.12.2006.године.....КМ 3.979.402.901
- алоцирано на Федерацију БиХ.....КМ 2.549.230.466
- алоцирано на Републику Српску.....КМ 1.429.404.029
- алоцирано на Дистрикт БрчкоКМ 768.406

¹ Евиденционо укључени и кредити крајњих корисника са којима БиХ има директно закључене субсидиарне споразуме, а по принципу локације крајњег корисника, док су кредити који се и имплементирају путем IGA-е евиденционо алоцирани у омјеру 2/3 - ФБиХ и 1/3 - PC

⇒ Уговорени кредити током 2006. године

У односу на 31.12.2005. године уговорени су ниже наведени кредити

Табела 3

	Кредитор	Назив пројекта	Износ кредита у ориг. валути	Период* отплате (г)	Grace период (г)	Каматна стопа (%)	Напомена
1	Свјетска банка IDA	Здравствени Сектор	XDR 11.200.000	20	10	0,75	Ефективан 04.12.2005г .
2	Европска инвес. Банка	Национални путеви Б.Лука-Градишака	EUR 65.000.000	24,5	4,5	Euroribor + 0,55	-
3	Свјетска банка IDA	Чврсти отпад	XDR 5.300.000	20	10	0,75	Ефективан 24.04.2006г .
4	Свјетска банка IDA	SITAP	XDR 1.400.000	20	10	0,75	Ефективан 24.04.2006г .
5	Fortis банка (Аустрија)	Клинички центар у Тузли	EUR 15.655.700	12	2	Euroribor + 0,80	-
6	Изв-Увозна банка Кореје	Модернизација болница	USD 20.000.000	30	10	1,50	-
7	Аустријска банка	Вода за општину Груде	EUR 2.296.000	13	6	1,16	Ефективан 29.09.2006г .
8	Свјетска банка IDA	Образовање	XDR 6.700.000	20	10	0,75	Ефективан 10.09.2006г .
9	Европска инвес. Банка	Санација путева у РС	EUR 40.000.000	15	3	Euroribо	Ефективан 05.09.2006г .
10	Свјетска банка IDA	Регистрација земљишта	XDR 10.400.000	20	10	0,75	Ефективан 17.11.2006г .
11	Краљевина Шпаније	Гарнитуре возова	EUR 67.627.058	28	8	1,25	-

*Напомена: у период отплате укључен grace период**

⇒ Имплементација кредита

Имплементација кредита, односно вријеме потребно за "повлачење" одобрених кредитних средстава утврђено је у кредитном и/или појектном уговору где су дефинисани услови који се очекују да буду испуњењени прије "повлачења" одређених транши.

Имајући у виду значај реализације пројекта по одобреним кредитима, те рокове утврђене за имплементацију, "повлачења" кредитних средстава у већини случајева у 2006. години вршена су у утврђеним терминима. Ипак, због неиспуњавања услова постављених од Свјетске банке у погледу пројектне документације и рокова, у 2006 години отказана су у потпуности два кредита, и то:

1.Кредит за структурално прилагођавање економског управљања (EMSAC, IDA кредит 39250 BOS)

2.Други кредит за прилагођавање социјалног сектора (SOSAC II, IDA кредит 39260 BOS).

Такође се наводи да је отказано и 80% неповучених средстава по кредиту Техничке помоћи у приватизацији (PTAC, IDA 35310). Овај кредит одобрен је у износу SDR 15.600.000,00, а отказано је SDR 12.719.655,12.

Још увијек није "повучена" друга транша по Кредиту за прилагођавање пословног амбијента (BAC, IDA 3645 BOS) у износу од SDR 20.100.000,00 (ФБиХ – SDR 12.060.000,00 ; РС - SDR 8.040.000,00). Наиме, Споразум по овом кредиту потписан је

30.05.2002. године, у износу од SDR 35.300.000,00. Повучена је прва транша кредита у износу од SDR 15.200.000,00. Услов за повлачење друге транше кредита био је усвајање и имплементација Закона о инспекцији. Народна скупштина РС усвојила је Закон и он је објављен у "Службеном гласнику Републике Српске", број 113/05. Закон о инспекцији је усвојен и у Парламенту Федерација БиХ и објављен је у "Службеним новинама ФБиХ", број 69/05. Датум затварања кредита продужен је са 31.12.2005. године на 15.06.2007. године, као крајњи рок "повлачење" друге транше кредита без моћности продужења.

С друге стране, за дио обавезе доспјеле за плаћање по основу "старог" дуга, Босна и Херцеговина ће бити ослобођена, уколико се испуне одређени услови. Наиме, KfW је привремено (до априла 2009. године) отказао дио својих потраживања у износу 40 милиона DEM (20.451.675,25 EUR) по Паришком клубу кредитора. Уколико БиХ испуни услове за финансирање нових пројеката постављених од KfW-а, ово отказивање ће послије 2009. године бити коначно. У супротном, од 2009. године наведени износ ће се поново активирати.

⇒ Плаћене обавезе по основу спољног дуга

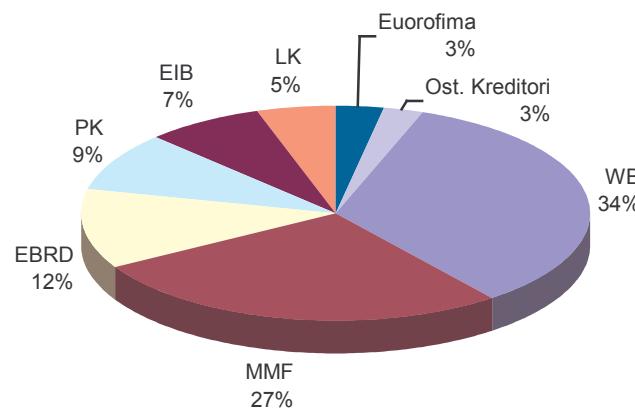
У периоду 01.01. – 31.12.2006. године, исплаћене су обавезе по основу спољног дуга у укупном износу **269,55 милиона КМ**. Од наведеног износа на отплату главнице односи се **169,97 милиона КМ** или 63,06%, а на отплату доспјелих камата, сервисних и других трошкова, те банкарских провизија **99,58 милиона КМ** или 36,94% укупно плаћеног износа.

Посматрано по кредиторима, највише, око **90,97 милиона КМ** исплаћено је Свјетској банци -IBRD и IDA, Међународном монетарном фонду **73,61 милиона КМ**, Европској банци за обнову и развој **32,46 милиона КМ**, Паришком клубу **24,06 милиона КМ**, Европској инвестицијској банци **19,62 милиона КМ**, Лондонском клубу **14,19 милиона КМ**, Еуофими **7,89 милиона КМ**, а осталим кредиторима је исплаћено **6,75 милиона КМ**, у складу са партиципирајућим износима (Графикон бр.1).

Табела 4

Кредитор	Свјетска банка (IBRD, IDA)	ММФ	EBRD	Паришки Клуб	EIB	Лондон. клуб	Euorofima	Остали кредитори
Плаћене обав. 2006.г.(у мил. КМ)	90,97	73,61	32,46	24,06	19,62	14,19	7,89	6,75

Grafikon 1

➤ Задуженост према кредиторима

У стању спољне задужености са 31.12.2006. године Босна и Херцеговина биљежи највећу задуженост према Свјетској банци (IBRD, IDA)- 53,99 %, а која чини више од половине укупног стања задужености на посматрани датум. У структури стања задужености, стање дуга према Паришком Клубу партиципира са 22,73%, Лондонском Клубу са 6,32%, EIB-у 5,9% итд.

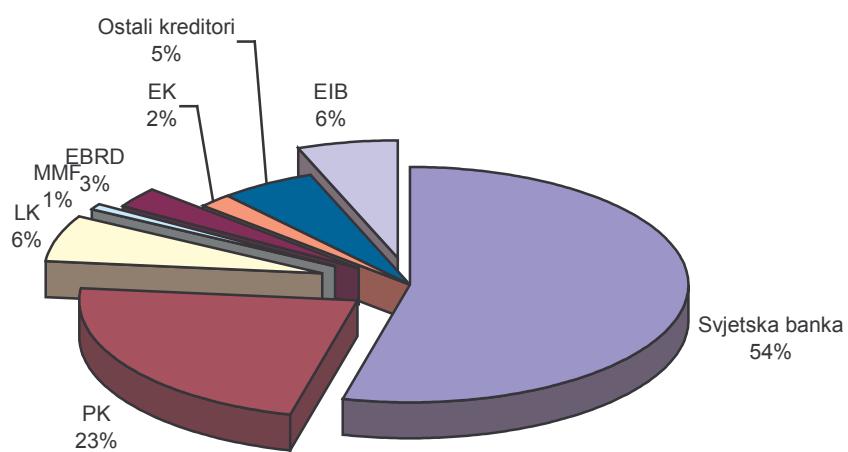
Табела 5

Кредитор	стање дуга-31.12.2006.	%
Свјетска банка*	2.148.699.568	53,99
Паришки Клуб	904.581.985	22,73
Лондонски Клуб	251.442.240	6,32
Међунар. Монетарни Фонд	30.129.003	0,76
Европска Банка за Обн. и Р.	113.452.596	2,85
Европска Инвестициона Банка	234.669.356	5,90
Европска комисија	78.233.200	1,97
Остали кредитори **	218.194.953	5,48
Укупно	3.979.402.901	100,00

Свјетска банка* : IDA - 36,25% + IBRD - 17,74%

Остали кредитори **: IFAD, KfW, Сауди фонд, Белгијска, Сведска влада, итд.

Графикон 2

➤ Задуженост у односу на период настанке обавеза

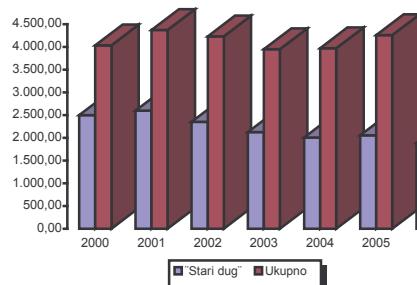
У односу на период настанка обавезе стање спољне задуженоти чине обавезе класификоване као "стари дуг" (дуг настало до 02.04.1992. године) у износу од КМ 1.884,2 милиона и "нови дуг" (дуг настало послије 14.12.1995. године) у износу од КМ 2.095,2 милиона. Ниже наведена табела (Табела 6) презентује учешће "старог" и "новог дуга" у стању спољне задужености кроз период.

(у милионима КМ) Табела 6

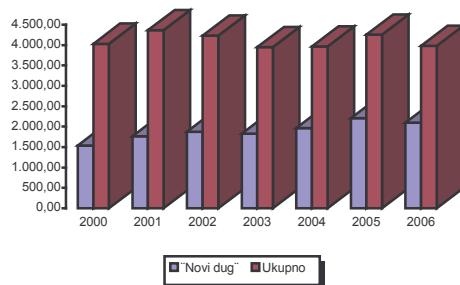
Год.	2000.	%	2001.	%	2002.	%	2003.	%	2004.	%	2005.	%	2006.	%
"Стари дуг"	2.496,9	61,91	2.600,4	59,50	2.352,1	55,58	2.127,2	53,81	2.005,4	50,53	2.054,7	48,25	1.884,2	47,35
"Нови дуг"	1.536,1	38,09	1.769,8	40,50	1.880,1	44,42	1.826,2	46,19	1.963,0	49,47	2.203,4	51,75	2.095,2	52,65
Укупно	4.033,0	100,0	4.370,2	100,0	4.232,2	100,0	3.953,4	100,0	3.968,4	100,0	4.258,1	100,0	3.979,4	100,0

Посматрајући кретање стања задужености по основу старог дуга, кроз предходни период, а што је презентовано у Табели број 6, видљиво је да задуженост по основу "старог дуга", има тенденцију пада, као и смањење у укупном стању спољне задужености БиХ (Графикон бр.3).

Графикон 3

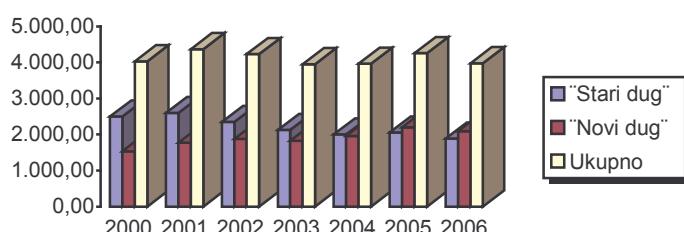

Графикон 4

Имајући у виду презентоване податке у Табели 6, стање дуга Босне и Херцеговине по основу "новог дуга" са 31.12.2006. године партиципира са 52,65 % у укупном стању спољне задужености. Тако графички ток број 4 указује на повећано учешће "новог дуга" у укупном стању задужености, тј. тенденцију раста кроз период, као и повећање учешћа у односу на "стари дуг" (Графикон бр. 5).

Графикон 5

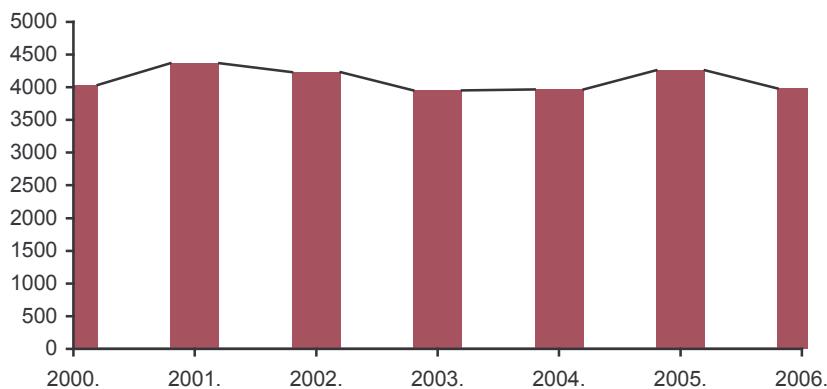
➤ Задуженост Босне и Херцеговине кроз период

Стање спољне задужености Босне и Херцеговине кроз период исказано је у Табели број 7 и Графиону број 6 из којих је видљиво да стање задужености не биљежи значајније осцилације. Разлике које се појављују резултат су отплаћених главница чиме се смањује стање спољне задужености, као и ангажовањем тј. "повлачењем" уговорених/одобрених кредита, те осцилирањем валутних курсева.

(у милионима КМ) Табела 7

Датум	31.12.2000.	31.12.2001.	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	31.12.2005.	31.12.2006.
Стање дуга	4.033,0	4.370,2	4.232,2	3.953,4	3.968,4	4.258,1	3.979,4

Графикон 6

➤ Задуженост по секторима/намјени кориштења кредитита

Посматрајући намјене улагања односно структуре настанка дуга Табела 8 презентује улагања кредитних средстава ("нови дуг") по намјени. Структура дуга по намјени улагања је значајна јер иста може дати оцјену ефикасности улагања, између осталог, и у смислу стабилизације укупног економског стања земље, односно подстицаја развоја.

(у милионима КМ) Табела 8

Кредити за подршку:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Инфраструктуре ²	461.195.299	522.151.699	515.247.788	515.316.491	679.743.181	875.409.625	854.440.873
Привредне дјелатности ³	170.027.244	179.955.825	295.004.280	343.435.902	357.270.738	401.678.272	388.039.357
Јавне буџетске потрошње ⁴	904.913.450	1.067.740.318	1.069.823.315	967.490.300	925.959.379	926.308.095	852.764.677
Укупно ("Нови дуг")	1.536.135.993	1.769.847.842	1.880.075.383	1.826.242.693	1.962.973.298	2.203.396.992	2.095.244.907

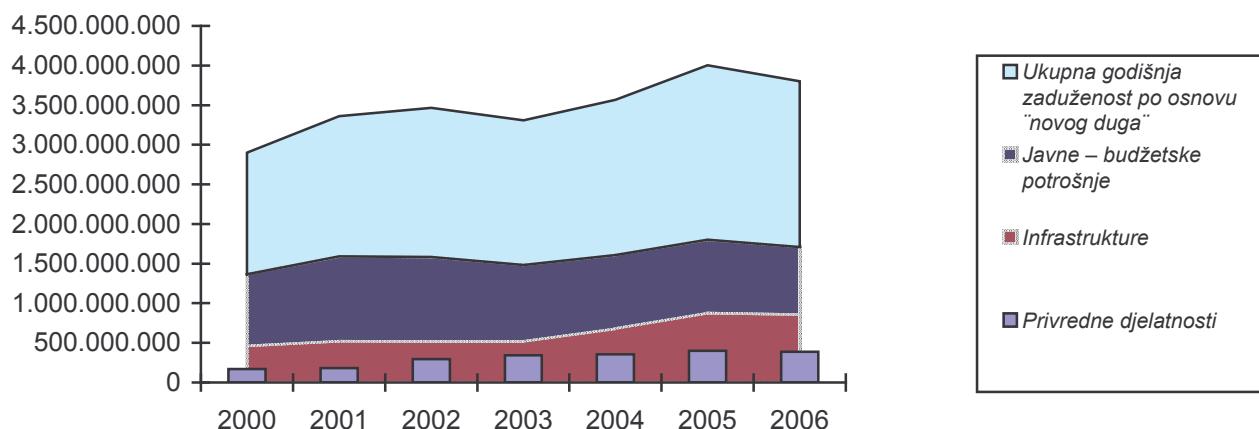
² Инфраструктура: Пројекти - Телекомуникације; Водоснабдевање; Путеви; Електрична енергија; Жељезнице; Гас; Транспорт; Заштита шума...

³ Привредне дјелатности: Локалне иницијативе; Пољопривреда; Индустрија; Извозна подршка; Трговинске олакшице; Помоћ у приватизацији; Прилагођавање пословном амбијенту; Извозни кредити, Подршка рударству; Сточарство....

⁴ Јавна/Буџетска потрошња: Пројекти – Јавни радови; Демобилизација; Обнова стамбених објеката; Програми реконструкције; Развој локалне заједнице-општина; Образовање; Жртве рата; Разминирање; Кредити за буџетску потпору; Здравство.

Највећи ниво задужености по основу "новог дуга" у досадашњем периоду био је усмјерен ка јавном, односно буџетском сектору, а свеукупно "ново задуживање" имало је тенденцију раста. Током 2006. године по први пут номинални износ задужења исказује ниже вриједности у односу на предходни период. Финансирање пројекта за подршку привредних дјелатности, остаје битан приоритет. Графикон број 7 приказује тренд улагања кроз период (до 31.12.2006. године) по наведеним категоријама. При овоме се напомиње да Преглед кредита који се води у бази података (образац-С-1), а који је у прилогу ове информације, даје детаљан преглед појединачних кредита по којима је БиХ носилац обавезе, а на чему је и заснована класификација намјене "нових кредити".

Графикон 7

➤ Кредитни услови

Већину кредита који су одобрени БиХ карактерише повољан кредитни аранжман са дугим "граце" периодом и роковима отплате, те фиксном и ниском каматном стопом. Такав је нпр. случај код свих нових кредита Свјетске банке и IFAD-а., Владе Белгије, Јапана др. Услови који су закључени са EBRD и ММФ-ом су стандардни услови које ове институције примјењују. Детаљан преглед кредитних услова је саставни дио ове Информације (Табеле Б и Ц у додатку ове информације). Просјечна каматна стопа⁵ по свим до сада уговореним кредитима износи 2,28%, а по уговореним новим кредитима је 1,96 %, док су старе обавезе регулисане по просјечној каматној стопи од 3,54 %.

➤ Кредитна структура по валутама

Један од сегмената значајан за ниво одрживости дуга је и валутна структура обавеза спољне задужености и иста се презентује у табелама број 9 и 10, те графиконима 8 и 9. При овоме се валутна структура посматра по валутама у којима су уговори закључени, а што се рефлектује и на номиналне износе задужења који се исказују у домаћој валути, те кроз валутну структуру отплате кредита.

⁵ Просјечна каматна стопа - оквирни показатељ, обзиром на учешће и варијабилних каматних стопа.

⇒ Валутна структура закључених кредитних уговора

Табела 9

	Уговорено	%	Стање дуга 31.12.2006.г.	%
EUR	2.475.428.284	46,40	1.415.485.919	35,57
SDR	2.197.664.243	30,16	1.337.018.746	33,60
USD	977.480.939	13,91	735.957.032	18,49
CPU	457.400.684	6,61	340.996.541	8,57
OST.	204.504.437	2,92	149.944.663	3,77
Укупно	6.312.478.587	100,00	3.979.402.901	100,00

*Вриједност 1 CPU на дан 31.12.2006. г. = 22.693,68 KM

⇒ Валутна структура отплате кредита

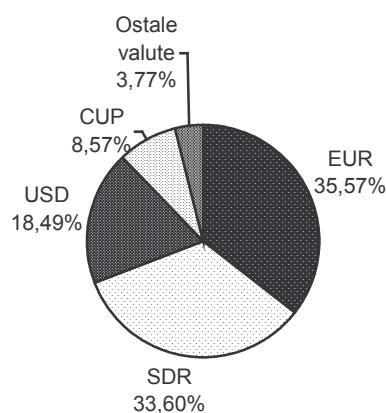
Табела 10

Валута плаћања	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
USD	56,75	60,47	60,12	40,50	30,10	30,57	25,39
DEM	11,50	10,98					
EUR	14,33	10,09	22,49	21,26	24,18	38,72	43,75
SDR*	15,53	16,76	14,51	37,19	35,79	29,57	27,31
ОСТАЈИЕ ВАЛУТЕ**	1,34	1,70	2,88	1,05	9,93	1,14	3,55
	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

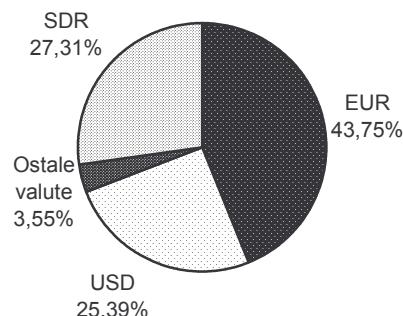
*SDR : обрачунска валута ММФ, а као ефектива за обезбеђење се користи EUR од 2003. год.

**ОСТАЈИЕ ВАЛУТЕ : CHF, GBP, JPY, SEK, DKK

Графикон 8

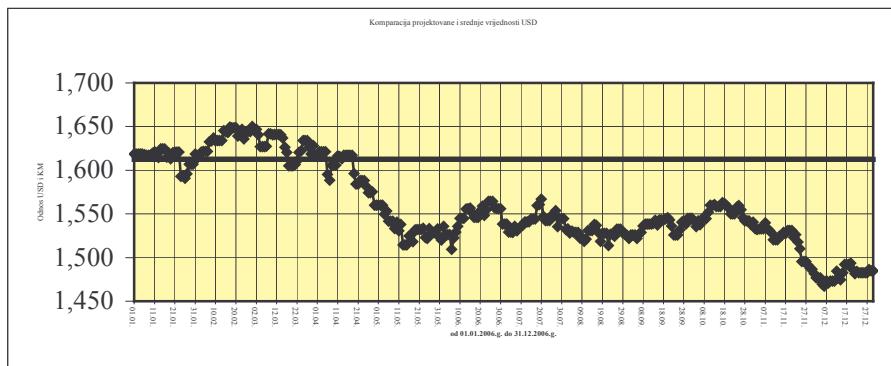
Графикон 9

Валутна структура отплате зајмова показује изразиту концентрацију на двије валуте - EUR и USD. Готово 80% дуга, у посљедње три године, отплаћује се у ове двије валуте, са трендом раста исплата у EUR. Валутна структура интересантна је са становишта валутног ризика.

Ефекат овакве валутне структуре, омогућио је да обавеза обезбеђења домаће валуте за сервисирање спољног дуга Босне и Херцеговине у посматраном периоду, према пројектираним вриједностима, буде низка, због осцилација вриједности долара, а који је у периодима исплата, у већини случајева, биљежио мање вриједности у односу на пројекцију. (Графикон број 10).

Графикон 10

➤ Пројекција обавеза по доспијећу

Узимајући у обзир до сада уговорене кредите (Табела А и Образац Ц1 у додатку ове информације), ниже наведене табеле дају процјене сервисирања спољног дуга у наредних десет година амортизационог периода кредита с графичким приказом доспијећа главница и камата. Исто се посматра кроз сценарио активирања опциона износа Лондонског клуба, као и могућности неактивирања (Табеле број 11 и 11a).

⇒ Сценарио а): Неактивиран опциона износ Лондонског клуба-Графикон 11

(у милионима КМ) Табела 11

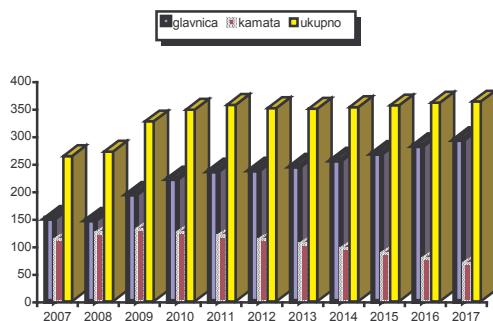
Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Главница	151	148	195	223	237	239	246	257	269	283	294
Камата	112	124	131	125	119	112	104	96	87	78	69
Укупно	264	272	327	348	357	351	350	353	356	361	363

⇒ Сценарио б): Активиран опциона износ Лондонског клуба- Графикон 12

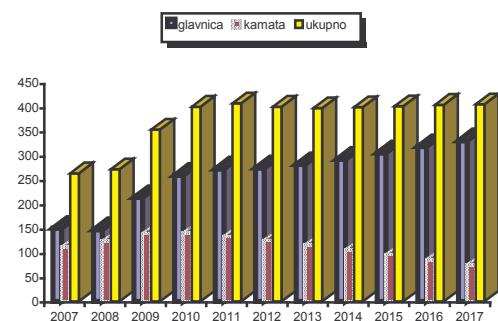
(у милионима КМ) Табела 11a

Година	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Главница	151	148	214	260	273	275	282	293	306	319	331
Камата	112	124	140	141	134	126	116	106	96	86	75
Укупно	264	272	354	401	408	401	398	400	402	405	406

Графикон 11

Графикон 12

Овдје се наводи да је у односу на досадашње процјене активирања опционог износа дошло до одређених корекција. Наиме, досадашње процјене заснивале су се на оцјени да ће се опциони износ активирати 10 година након активирања основног износа, тј. средином 2008. године. Међутим, процјене услова за активирање опционог износа полазе и од претпоставке да ће Њемачка инфлација бити 2% у 2007. години и у наредним годинама; девизни курс Euro/US\$ 1.29 на годисњем нивоу; а пројекције за реални раст БДП-а у БиХ од 5% и инфлација 2,5% годишње, почевши од 2007. године па надаље, чиме се раније утврђена предпоставка везана за активирање опционог износа обавезе по Лондонском клубу помјера за наредне године.

➤ **Макроекономски показатељи – Индикатори спољног дуга БиХ**

- Макроекономски показатељи кроз период:

(у милионима KM) Табела 12

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.
Бруто домаћи производ *	8.990	10.050	10.480	11.651	12.303	14.658	15.749	17.513
Извоз роба и услуга *	2.349,0	3.299,0	3.568,0	3.365,0	3.785,0	4.698	5.681	7.385
Бруто девизне резерве *			2.696,5	2.464,4	2.780,6	3.457	4.196	5.454
Сервисирање спољ. дуга**	159	198	178	237	254	227	230,5	269,6
Стање спољ. Задужен. **	3.744,9	4.033,0	4.370,26	4.232,2	3.953,4	3.968,4	4.257,9	3.979,4

Извор података: * Централна банка БиХ -Билтен и ЕРРУ(БДР: процјена-2006.г)

** Министарство финансија и трезора – база података за спољни дуг

- **Индикатори одрживости спољног дуга, ограничења ликвидности кроз период:**

(у милионима KM) Табела 13

Индикатор – година	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Стање спољне задужен./БДП (%)	41,7	40,1	41,7	36,3	32,1	29,4	27,0	22,7
Станеј спољне задуженост / извоз (%)	159,4	122,2	122,5	125,8	104,5	84,62	74,9	53,9
Сервисирање спољног дуга / БДП (%)	1,8	2,0	1,7	2,0	2,1	1,7	1,5	1,5
Сервис. спољног дуга / извоз (%)	6,8	6,0	5,0	7,1	6,7	4,8	4,1	3,7

За утврђивање горње висине задужености земље обично се користи критеријум задужености из Уговора постигнутог у Maastrichtu 1991. године. Овим уговором одређена је горња граница укупног дуга у односу на БДП у висини од 60%.

Према ставовима Међународног монетарног фонда и Свјетске банке значења неких од индикатора дуга огледају се у сљедећем:⁶

⁶ www.imf.org ; Guidelines for Public Debt Management

- Однос спољног дуга и извоза: Показатељ тренда дуга који је уско везан за способност земље за отплату дуга;
- Однос спољног дуга и БДП-а: Показатељ односа дуга и изворне основе;
- Просјечна каматна стопа спољног дуга: Показатељ услова задуживања. Кључни показатељ за оцењивање одрживости дуга повезан с показатељима дуг/БДП, дуг/извоз и могућности раста;
- Удио спољног дуга у страној валути у укупном дугу: Показатељ утицаја курса на дуг.

➤ **Показатељи задужености у другим земљама**

Табела 14

	Спољни дуг (умил. USD)	Спољни дуг -резерве (умил. USD)	Спољни дуг/ БДП (%)	Спољни дуг/Извоз (%)	Сервис спољног дуга/Извоз (%)	GDP per capita (y.USD)
Албанија	1,747	288	20.0	94.5	4.3	2,730
Бугарска	17,911	8,698	67.2	112.0	44.6	3,453
Хрватска	30.220	21,419	78.5	159.8	23.3	8,674
Чешка	45,791	16,461	36.8	51.4	7.5	12,151
Естонија	12,130	9,723	86.7	110.9	14.6	10,386
Македонија	2,253	852	39.5	93.1	8.9	2,850
Мађарска	82,423	63,820	75.5	109.1	---	10,829
Латвија	16,000	13,421	101.1	214.4	16.8	6,860
Литванија	12,414	8,599	47.7	83.3	16.6	7,603
Пољска	131,102	88,531	43.3	117.0	9.2	7,943
Румунија	32,510	11,515	33.0	98.2	18.2	4,535
Русија	267,600	91,700	35.0	99.8	26.0	5,312
Србија	15,467	9,624	63.8	246.9	27.4	3,234
Црна Гора	822	603	39.6	86.7	2.9	3,147

Извор података у табели: EBRD (Transition report 2005, Подаци за 2004 годину- пројеције)

➤ **Закључак**

Показатељи спољне задужености Босне и Херцеговине кроз период указују да се посматрани индикатори спољног дуга и даље задржавају на одрживим нивоима, а упоредни показатељи са другим земљама не дају забрињавајућу слику Босне и Херцеговине по питању одрживости дуга. Обзиром да стање спољне задужености током 2006. године није биљежило повећање у односу на крај 2005. године остају прихватљиве оцјене спољне задужености Босне и Херцеговине и за посматрани период.

- Однос спољног дуга у БДП са цца 23% класификује земљу у категорију умјерено задужених земаља.
- Однос сервисирања спољног дуга према извозу са цца 3,7% и даље указује на прилично стабилно стање у капацитету отплате дуга. Наведени однос остаје у границама тј. не прелази праг одрживости дуга.

Ови проценти могу се сматрати прихватљивим, али је и даље потребна селекција при будућем задуживању. Наиме, задуживање у перспективи требало би се одвијати под повољнијим условима, а имајући у виду утврђене закључке из предходног периода те примјену истих и у наредном периоду, обзиром да су компатибилни са средњорочном развојном стратегијом.

- Реализација закључака из Информације од 31.12.2004. и 31.12.2005. године

Закључци утврђени у Информацији са стањем дуга 31.12.2004. године, а у вези одређења по питању даљег задуживања	Реализација Закључака утврђених у Информацији са стањем дуга 31.12.2005. године	Реализација Закључака утврђених у Информацији са стањем дуга 31.12.2006. године
Да већина спољног задуживања буде искључиво под повољним условима, посебно у првом дијелу средњорочца.	Нова задуживања, тј. услове уговорених кредита током 2005. године карактерише дуги период отплате са укљученим периодом одлоде плаћања главнице, чиме је Закључак из информације са 31.12.2004. – испоштован (Уговорени кредити 2005.год. наведени су у табели 3, страна 4. ове Информације).	Нова задуживања, тј. услове уговорених кредита током 2006. године карактерише дуги период отплате са укљученим периодом одлоде плаћања главнице, чиме је Закључак из информације са 31.12.2005.године – испоштован (Уговорени кредити 2006.год. наведени су у табели 3, страна 4. ове Информације).
Да се ограничени ниво комерцијалног задуживања ангажује искључиво у секторима који сами могу отплаћивати (као нпр. телеком, енергетика) и то у другој половини средњорочца.	У 2005. години није било комерцијалног задуживања.	У 2006. години није било комерцијалног задуживања.
Остaje потреба селективнијем даљем задуживању.	Континуиран закључак, тј. наведену препоруку потребно је имати у виду и у наредном периоду.	Континуиран закључак, тј. наведену препоруку потребно је имати у виду и у наредном периоду.
Да се примјењује ограничење одређено Законом.	Континуиран закључак, тј. наведену препоруку потребно је имати у виду и у наредном периоду.	Континуиран закључак, тј. наведену препоруку потребно је имати у виду и у наредном периоду.
Да се смањи узимање кредита у сврху буџетске потрошње биљеки тенденцију смањивања.У уговореним кредитима током 2005.год. значајна средства (ЕУР 65,0 мил.) одобрена су за Пројекат Националних путева, кредитор ЕИБ (Табела 3, страна 4. ове Информације).	Узимање кредита у сврху буџетске потрошње биљеки тенденцију смањивања.У уговореним кредитима током 2005.год. значајна средства (ЕУР 65,0 мил.) одобрена су за Пројекат Националних путева, кредитор ЕИБ (Табела 3, страна 4. ове Информације).	Задуживање у сврху буџетске подршке 2006.год. такође има тенденцију смањивања (Табела број 8, страна 9. ове Информације).
Да изbjегava задуживање по основу пружања техничке помоћи која треба да се осигура помоћу грант средстава..	Континуиран закључак, тј. наведену препоруку потребно је имати у виду и у наредном периоду.	Континуиран закључак, тј. наведену препоруку потребно је имати у виду и у наредном периоду.

➤ Прилози уз Информацију

Структуру спољне задужености по кредиторима и валутама

Табела А

Stanje 31.12.2006.

КРЕДИТОР	Уговорени износи у оригиналној валути	Уговорени Износи у КМ	Стање дуга у оригиналној валути	Стање дуга у КМ
768.945.427				
Свјетска Банка (IBRD)	307.120.563 USD	456.093.999	245.720.563 USD	364.911.008
	20.155 CUP	442.814.528	15.521 CUP	340.996.541
Свјетска Банка (IDA) 705.907.549	688.596.371 XDR	1.536.794.232	564.977.949 XDR	1.260.905.357
	124.017.413 USD	184.173.919	122.477.240 USD	181.886.662
Међународни Монетарни Фонд	192.320.000 XDR	429.215.545	13.500.000 XDR	30.129.003
Evropska Banka za Obnovu i Razvoj	61.664.803 DEM	61.664.803	33.915.641 DEM	33.915.641
	284.200.000 EUR	555.846.886	31.114.034 EUR	60.853.761
	32.709.940 USD	48.576.387	12.580.725 USD	18.683.194
Evropska Komisija	40.000.000 EUR	78.233.200	40.000.000 EUR	78.233.200
Европска Инвестицијска Банка	346.016.433 EUR	676.749.320	117.624.109 EUR	230.052.761
	4.963.554 USD	7.371.200	3.108.682 USD	4.616.595
	2.579.015 GBP	7.511.711	-	-
	192.256.980 GRD	1.103.513	-	-
	5.429.507.960 ITL	5.484.346	-	-
Влада Шведске	44.881.572 SEK	9.709.814	10.394.330 SEK	2.248.741
Вијеће Европске Развојне Банке	4.933.438 USD	7.326.476	4.933.438 USD	7.326.476
	26.324.414 DEM	26.324.414	0 DEM	0
	8.000.000 EUR	15.646.640	2.400.000 EUR	4.693.992
Саудијски Развојни Фонд	112.500.000 SAR	57.375.000	75.193.370 SAR	38.348.619
IFAD	23.957.479 XDR	53.467.775	20.604.373 XDR	45.984.386
Влада Белгије 8.314.380	199.885.350 BEF	9.691.247	159.725.380 BEF	7.744.125
	2.478.935 EUR	4.848.375	291.567 EUR	570.255
Eurofima	17.875.457 CHF	21.757.023	10.045.000 CHF	12.226.222
	10.000.000 DEM	10.000.000	10.000.000 DEM	10.000.000
Влада Јапана	4.102.382.597 JPY	51.128.281	4.102.382.597 JPY	51.128.281
Паришки Клуб Кредитора	110.843.119 USD	164.609.237	101.751.621 USD	151.107.771
	325.958.636 EUR	637.519.679	307.301.967 EUR	601.030.406
	104.537.772 DEM	104.537.772	73.262.863 DEM	73.262.863
	30.893.025 CHF	37.601.291	29.675.571 CHF	36.119.473
	316.505 FIM	104.113	303.833 FIM	99.945
	7.895.813 SEK	1.708.204	7.517.854 SEK	1.626.435
	373.497 GBP	1.087.858	348.740 GBP	1.015.750
	5.175.325 CAD	6.623.950	4.809.830 CAD	6.156.150
	4.293.646 DKK	1.126.292	4.098.087 DKK	1.074.994
	34.948.443.136 ITL	35.301.422	32.757.349.522 ITL	33.088.199
Лондонски Клуб Кредитора	550.000 XDR	1.227.478	-	-
	698.443.000 DEM	698.443.000	251.442.240 DEM	251.442.240
Краљевина Шпаније	73.097.668 EUR	142.966.613	15.593.651 EUR	30.498.531
ОПЕК Фонд	23.000.000 USD	34.156.495	5.000.000 USD	7.425.325
Извозно-Увозна Банка Кореје	20.000.000 USD	29.701.300	-	-
Аустријска банка	2.296.000 EUR	4.490.586	-	-
Fortus banka (Холандија)	15.665.700 EUR	30.639.447	-	-
KfW	5.000.000 EUR	9.779.150	-	-
УКУПНО (БиХ носиоц обавезе)	-	6.700.532.521	-	3.979.402.901

Напомена: Прерачун у КМ извршен по курсној листи ЦББиХ бр.256 од 31.12.2006. године

○ Услови отплате одобрених кредита Босни и Херцеговини

Табела Б

Редни Број	Кредитор	Период отплате*	Grace период	Каматна стопа
Стари дуг				
1	Европска Инвестицијска банка	3	0	11,15%
2	Вијеце Европске Развојне Банке	6	1	3,20%
3	Лондонски клуб**	20	7	do 2002 - 2%; do 2005 – 3%; do 2008 - 3.5%; do 2017 DEM Libor + 13/16 od 1.00%
4		12	0	4,50% за CHF
		12	0	5,625% за DEM
5	Париски клуб	Преглед услова отплате за Париски клуб дат је у посебној табели бр 10		
6	Свјетска Банка – IBRD	30	5	VIR + проширење
		30	5	USD Libor + проширење
Нови дуг				
7	Шведска Влада	12	6	0,00%
		9	1	0,75%
8	Европска Инвестицијска банка	20	5,5	Euribor
		20	5,5	Euribor – 2,00
		25	6,5	Euribor – 2,00
9	Свјетска Банка – IDA	40	10	0,75%
		35	10	0,75%
		20	10	0,75%
10	Саудиски Фонд за Развој	25	5	2,00%
11	IFAD	40	10	0,75%
12	IMF	5	3	IMF***
13	Белгијска Влада	30	10	0,00%
14	Вијеце Европске Развојне Банке	12	10	6,90%***
15	Европска Комисија	14	10	Euribor - 0,02
		16	12	Euribor - 0,06
16	Јапанска влада	40	10	0,75%
17	OPEC Fond	18	4	1,5% + 1%
18	Влада Шпаније	35	14	0,15%
19	EBRD – Banka	15	4,5	6,48%
		15	4	USD Libor+1%
		15	2	Euribor
		15	3,5	Euribor
		15	5,0	Euribor
20	Мађарске жељезнице	6	1	0,00%
21	Кувајтски фонд	25	4	2,00%
		17	5	2,00%
22	Република Португал	21	11	3,28%
23	Жељезнице 13 европских земаља	5	-	3,50%
24	KfW	40	10	0,75%

Напомене: * У период отплате (године отплате) укљућен grace период, ** Предвиђа се активирање опционог износа Л.К., док би отплата почела 2008.г., *** тржишна каматна стопа за трансакције са IMF-ом, ****Просјећна каматна стопа која се не плаћа у grace периоду

○ Услови отплате кредита Босне и Херцеговине за земље чланице Паришког Клуба

Табела Ц

Редни бр.	Кредитори	Структура дуга	Период отплате*	Grace период	Каматна Стопа
1	USA	ODA кредит	40	16	3,50%
		Комерцијални кредит	23	6	7,00%
		Мораториј камата	6	3	3,5% и 7.00%
2	Белгија	Комерцијални кредит	33	0	1,164%
		Мораториј камата	6	3	6,80%
3	Њемацка	ODA кредит	40	16	2,30%
		Комерцијални кредит	23	6	6,40%
		Мораториј камата	6	3	За EUR 6.4%, а за DEM 2.3%
		Редовно доспијеће	5	0	2,00%
4	Свајцарска	Комерцијални кредит	33	0	0,10%
		Мораториј камата	6	3	0,10%
5	Јапан	Комерцијални кредит	33	0	1,8674%
		Мораториј камата	6	3	1,8674%
6	Финска	Комерцијални кредит	23	6	За FIM и DEM Euribor + 0.50; за USD Libor + 0.5
		Мораториј камата	6	3	За FIM и DEM Euribor + 0.50; за USD Libor + 0.6
7	Француска	Комерцијални кредит	33	0	За EUR 1.03%, а за USD Редуковани Libor + 0.5**
		Краткорочни дуг и Мор. камата	6	3	За EUR 7,2%, а за USD Libor + 0.50
8	Аустрија	Комерцијални кредит	33	0	Аустр. тржисна стопа + 0.60%
		Краткорочни дуг и Мор. камата	6	3	Аустр. тржисна стопа + 0.60%
9	Шведска	Комерцијални кредит	23	6	За SEK Stibor + 0.50; за USD Libor + 0.50; за DEM Euribor + 0.50
		Мораториј камата	6	3	За SEK Stibor + 0.50; за USD Libor + 0.50; за DEM Euribor + 0.50
10	В. Британија	Комерцијални кредит	23	6	Libor + 0.5
		Мораториј камата	6	3	Libor + 0.5
11	Спанија	Комерцијални кредит	33	0	Редуковани USD Libor + 0.50
		Краткорочни дуг и Мор. Кам.	6	3	6,45%
11	Канада	Комерцијални кредит	23	6	7,75%
		Мораториј камата	6	3	7,75%
12	Данска	Комерцијални кредит	23	6	Cibor + 0.50
		Мораториј камата	6	3	Cibor + 0.50
13	Италија	ODA кредит	40	16	За USD 0.94%, а за ITL 0.62%
		Комерцијални кредит	33	0	За USD 0.94%, а за ITL 0.62%
		Мораториј камата	6	3	За USD Libor +0.50, а за ITL Euribor +0.50

Напомена: * У период отплате (године отплате) укључен и grace период

○ **Директна задужења ентитета**

Структура директног спољног дуга ентитета по кредиторима и валутама

У сврху цјеловитијег сагледавања спољног задужења, даје се преглед директних задужења ентитета. Ентитети су у складу са законским одредбама дужни достављати податке о директном задужењу, иако овај дио спољне задужености није државни дуг, и држава нема обавезе сервисирања по истом.

Табела 9

КРЕДИТОР	Уговорени износи у оригиналној валути	Уговорени износи у КМ	Стање дуга у оригиналној валути	Стање дуга у КМ
Кувајтски фонд	8.200.000 KWD	60.106.000	6.924.047 KWD	50.753.267
Република Португал	35.900.000 EUR	70.214.298	10.554.400 EUR	20.642.612
Opec fond	10.000.000 USD	14.850.650	3.692.374 USD	5.483.416
Мађарска	667.800 EUR	1.306.103	0 EUR	0
Жељезнице 13 Евр. Зем.	1.087.970 EUR	2.127.884	402.528 EUR	787.276
Аустрија	226.742 EUR	521.702	133.372 EUR	260.853
УКУПНО (Ентитети носиоци обавезе)	-	149.126.637	-	77.927.424

Tabela 9

Ентитет	Уговорено	Ангазовано	Неангажовано	Отпл.главнице	Стање дуга
Федерација БиХ	137.543.210	75.848.558	61.694.652	6.597.000	69.251.558
Република Српска	11.583.427	11.583.427	0	2.907.560	8.675.866
Укупно (у мил.КМ)	149.126.637	87.431.985	61.694.652	9.504.560	77.927.424

